

1993. Početkom listopada **fiksiran je tečaj marke na četiri četvorke**. Određenje tečaja je u sebi implementiralo i "rezervu" koja se je poslije pokazala suvišnom. Kako u rastućoj inflaciji se realna količina novca smanjuje to je nastupio proces remonetizacije - tiskanja novca.

1994. Remonetizacija započeta krajem 1993. godine se nastavlja. Što više, nacionalna valuta aprecira. **Uvodi se kuna čija stabilnost postaje politički cilj.** Optimizam podržava pozitivan saldo izvoza i uvoza roba i usluga.

1995. Nastavlja se **remonetizacija** ali je ona sama po sebi **nedostatna da dinamizira privredni razvoj** i započinje period "otvaranja" prema inozemstvu.

1996. **Zaduženje prema inozemstvu ekspandira** što će biti zadržano dok je to moguće. Uvoz roba ne samo da povećava raspoloživi društveni proizvod već, što je za tadašnju vlast bilo značajnije, snizuje opći nivo cijena i na taj nači "drži" inflaciju pod kontrolom.

1997. Godina najvećeg robog deficit. Raspoloživi društveni proizvod je morao rasti sve brže kako se ne bi dinamizirala realna inflacija. Uvoz roba naprsto ima funkciju "površinskog blagostanja" i subvencijoniranja nacionalnih cijena.

1998. Uvodi se porez na dodatu vrijednost nagomilana roba iz prethodne godine drži cijene pod kontrolom što više cijene proizvođača se, dodatno, smanjuju. To je zadnji put. Cijene na malo i troškovi života se povećavaju jer ne postoje "zalihe" kod stanovništva iz prethodnih razdoblja. **Umjesto da se srede državne financije - uslijed povećanih poreznih prihoda po osnovu poreza na dodanu vrijednost - sve ostaje idilično.**

Što više pristupa se rebalansu proračuna što povećava nesrazmjer prava i materijalnih mogućnosti zemlje.

1999. Zaustavlja se zaduženje prema inozemstvu. Država se još ponešto uspjeva zadužiti ali to nije ni približno dovoljno. **Pristupa se prodaji obiteljskog srebra.** Ono je ograničeno ali ipak dostatno da se 1999. godina "nekako rješi". Cijene proizvođača su "krenule", zaposlenost drži brojku od 350.000 nezaposlenih. Još 150.000 ne prima plaću. Fondovi, mirovinski i zdravstveni, su u "komi".

2000. godina se nastavlja na temeljima koje smo iznijeli. Kratko rečeno:

- zaduživanje u inozemstvu više nije obilan izvor;
- prodaja obiteljskog srebra ma koliko izgledala spasonosna, ona to odista nije;
- visoka nezaposlenost ne pokazuje znakove smanjivanja, što više ona raste;
- cijene proizvođača se dinamiziraju, njihovo uporno kretanje zabrinjava;
- eventualni rast proizvodnje je nedostatan jer da bi se zadržao nivo potrošnje koji smo imali, u vrijeme kada se je bilo moguće zaduživati, proizvodnja bi se morala povećati za iznos više uvezene robe i iznos anuiteta kojim će se otpaliti prethodno uspostavljene obveze;
- domaće "strane" banke se suzdržavaju od kreditiranja privrede (jednako je sa stanovništvoma) cijelu 1999. godinu. U 2000. godini nije se ništa izmjenilo;

Elementi koje valja imati u vidu prilikom izrade koncepcije i strategije razvoja

Autor Guste Santini
Subota, 09 Rujan 2000 12:47

- kamatne stope padaju jer poslovne banke nemaju kome plasirati kredite osim državi (instrumenti osiguranja naplate su "neupotrebljiva jer je sudstvo neučinkovito) a ona se pojavljuje kao monopson;
- poslovne banke polako vode brigu o svojima valutnim disproporcijama, ako se ne uvede euro i tako rješi prisutni vlastuti rizik;
- Obavezna rezerva i odnos primarnog novca (novčane mase) prema konsolidiranoj bilanci poslovnih banaka postaje nevažan pri ovakvom "suzdržavanju" od kredita poslovnih banaka privredi i stanovništву.
- Javni rashodi pritišću što će rezultirati rebalansom proračuna. Ostaje otvoreno pitanje iz kojih će se izvora povećani proračun financirati. Vjerovatno povećanje trošarina i unutarnjeg duga - kako prikupiti potrebna sredstva - čini nam se ograničenim izvorom zbog neizvjesnosti koje mogu iz te i takve politike proizaći.

Izneseno predstavlja dio svekolikih učinaka poretekle ekonomske politike, pa prema tome, nastavljanje te i takve politike progresivno dramatizira ekonomsko stanje u zemlji.